

Retsudvalget 2009-10
REU alm. del Bilag 405
Offentligt

JUSTITSMINISTERIET
Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: **24 MRS. 2010**
Kontor: Procesretskontoret
Sagsbeh: Sine Maria Tolstrup
Christensen
Sagsnr. 2009-740-0345
Dok. STC:41108

Genpart til **Folketinget**

Kopi af Justitsministeriets brev af d.d. til Retsplejerådet.

Slotsholmsgade 10
1216 København K
Telefon 7226 8400
Teletax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Retsplejerådets formand
Landsretspræsident Bjarne Christensen
Vestre Landsret
Gråbrødre Kirkestræde 3
8800 Viborg

Dato: 24 MRS. 2010
Kontor: Procesretskontoret
Sagsbeh: Stine Maria Tolstrup
Christensen
Sagsnr.: 2009-740-0345
Dok.: STC41108

Retsplejelovens regler om offentlig retshjælp ved advokat blev ændret med virkning fra den 1. januar 2007 (lov nr. 554 af 24. juni 2005 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Sagsomkostninger, retshjælp og fri proces).

Lovændringerne svarer i det væsentlige til Retsplejerådets forslag til ændringer i betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene). Justitsministeriet fandt bl.a. under hensyn til de økonomiske konsekvenser for staten dog ikke grundlag for at foreslå den forhøjelse af taksterne for retshjælp på trin 2 og 3, som rådet anbefalede.

Formålet med lovændringerne var at modernisere og forenkle retsplejelovens regler om retshjælp, der skal opfylde behovet for en landsdækkende, velkvalificeret og lettilgængelig retshjælp. Retsplejerådet anførte, at når der foreligger en tvist, er retshjælpens funktion at bidrage til, at tvisten bliver behandlet og løst på den for parterne og samfundet mest hensigtsmæssige måde. Dette betyder bl.a., at en tvist bør løses så tidligt så muligt og så billigt så muligt, således at den økonomiske og psykiske belastning af parterne minimeres, men uden at tvistløsningens kvalitet på uacceptabel måde forringes.

Som følge af kritiske artikler i pressen om ændringerne af retshjælpsordningen har Folketingets Retsudvalg både i 2008 og i 2009 stillet en række spørgsmål til justitsministeren. I forbindelse med besvarelsen af spørgsmålene er det blevet oplyst over for Justitsministeriet, at forbruget af offentlige midler til ordningen er faldet fra et niveau på 21-23 mio. kr. om året i 2004-2006 til et niveau på 8-10 mio. kr. årligt efter reglerne ikrafttræden den 1. januar 2007.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Faldet i det offentlige udgifter må antages bl.a. at skyldes, at offentlig retshjælp ved lovændringen blev afskåret i en række situationer. For det første er retshjælpsordningen blevet ændret til den tidligere ordning, således at

løste er retshjælpsforsikringen gjort til den primære dækning, således at retshjælp på trin 2 og 3 alene omfatter vederlag, der ikke er dækket af en retshjælpsforsikring eller anden form for forsikring. For det andet er sager, der angår eller er under behandling ved et privat klage- eller ankenævn, blevet undtaget fra retshjælpsordningen for så vidt angår rådgivning ud over trin 1 (helt grundlæggende mundtlig rådgivning).

I fortsættelse af en indledende drøftelse med advokatbranchens organisationer om *andre* mulige årsager til faldet i udgifterne rettede Justitsministeriet henvendelse til Domstolsstyrelsen, Forsikring & Pension og de største retshjælpsinstitutioner (Københavns Retshjælp og Århus Retshjælp) med henblik på at få oplysning om deres erfaringer med den nye retshjælpsordning.

På baggrund af de modtagne svar må det antages, at behovet for offentlig retshjælp er blevet mindre som følge af småsagsprocessen, som trådte i kraft den 1. januar 2008. Det kan dog ikke afvises, at det også utilsigtet er blevet vanskeligere at få offentlig retshjælp efter indførelsen af de nye regler og efter indførelsen af småsagsprocessen i 2008.

I Advokatrådets retssikkerhedsprogram 2009 har Advokatrådet endvidere stillet spørgsmål ved, om de eksisterende retshjælpsordninger sikrer borgerne reel adgang til bistand og uafhængig og kvalificeret rådgivning, og anbefalet, at regeringen nedsætter en bredt sammensat retshjælpskommission.

På den anførte baggrund har Justitsministeriet besluttet at anmode Retsplejerådet om at vurdere, om intentionerne med lovændringen er opfyldt, og hvis det vurderes ikke at være tilfældet, hvordan der i givet fald inden for de eksisterende økonomiske rammer kan ske en samlet set bedre udnyttelse af ressourcerne til offentlig retshjælp og fri proces. Såfremt rådet anbefaler ændringer af reglerne om offentlig retshjælp og fri proces, anmodes rådet om at udarbejde et udkast hertil.

Justitsministeriet finder det ønskeligt, at særligt berørte organisationer og myndigheder på retshjælpsområdet får mulighed for at blive inddraget i Retsplejerådets overvejelser i videre omfang end gennem rådets følgegruppe.

2

Justitsministeriet skal på den baggrund anmode Retsplejerådet om at rette henvendelse til Danske Advokater, Forbrugerrådet, Forsikring & Pension, Københavns Retshjælp og Århus Retshjælp med henblik på, at disse organisationer mv. inddrages i Retsplejerådets overvejelser, bl.a. ved en møderække med rådet.

Til orientering vedlægges Justitsministeriets brev af dags dato til Folketingets Retsudvalg samt breve fra Domstolsstyrelsen, Forsikring & Pension, Københavns Retshjælp og Århus Retshjælp.

Lars Barfoed

/

Lars Hjortnæs

3

Domstolsstyrelsen

Justitsministeriet
Kontorchef Christina Toftegaard Nielsen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Store Kongensgade 1-3
1264 København K
Tlf. +45 70 10 33 22
Fax +45 7010 4455
post@domstolsstyrelsen.dk
CVR nr. 21-65-95-09
EAN-nr.5798000161184

J. nr. 2009-4101-0045-17
Sagsbeh. Rene Agut Frydshou
Dir.tlf.
Mail RAF@domstolsstyrelsen.dk

1. marts 2010

Analyse af nye regler om offentlig retshjælp

Justitsministeriet har i et brev af 25. september 2009 anmodet Domstolsstyrelsen om at uddybe det bidrag, som styrelsen sendte til Justitsministeriet til brug for besvarelsen af spørgsmål nr. 699 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, om byretternes foreløbige erfaringer med den nye retshjælpsordning.

Domstolsstyrelsen har i den anledning anmodet byretspræsidenterne om at oplyse, hvilke forhold der ved de enkelte byretter kan have været medvirkende til faldet i udgifterne til offentlig retshjælp.

Domstolsstyrelsen har modtaget svar fra 14 af de 24 byretter.

Flertallet af retterne har henvist til de forhold, som er anført i styrelsens bidrag til besvarelse af spørgsmål nr. 699 fra Folketingets Retsudvalg. Samtlige retter begrundes således først og fremmest faldet i udgifterne med en henvisning til de ændrede regler i retsplejeloven om offentlig retshjælp.

Byretterne anfører nærmere, at ændringen som anført i bidraget har medført, at færre advokatkontorer end tidligere tilbyder offentlig retshjælp, og det er byretternes indtryk, at der blandt de advokater, der fortsat tilbyder offentlig retshjælp, nu udvises en større tilbageholdenhed med at tage imod klienter med offentlig retshjælp.

Byretterne har oplyst, at årsagen til advokaternes større tilbageholdenhed formentlig skal findes i, at den administrative arbejdsbyrde forbundet med at søge offentlig retshjælp ikke står mål med det beløb, der ydes i offentlig retshjælp. Nogle advokater vælger formentlig endda at yde gratis rådgivning til personer, der kunne få offentlig retshjælp af denne grund. Andre henviser i stedet borgerne til at søge vejledning hos retten.

Justitsministeriet, Lovafdelingen 2009 Nr. 740 - 0345

Akt.nr. 10

2

Flere byretter anfører desuden, at mange af de øvrige former for retshjælp, herunder advokatvagter, er blevet nedlagt som følge af de ændrede regler om retshjælp og som følge af småsagsprocessen.

Ét enkelt embede har gjort opmærksom på, at retterne i mange typer af sager, herunder sager vedrørende bodeling, forældreansvar, lejerforhold mv., foretager rådgivning med henblik på opfyldelse af borgernes behov.

Byretterne henviser herudover til, at faldet i udgifterne til offentlig retshjælp formentlig kan begrundes med de senere års økonomiske opsving, som har medført, at flere borgere har haft indtægtsstigninger, som medfører, at de ikke længere opfylder betingelserne for at modtage offentlig retshjælp.

Med venlig hilsen

Adam Wolf

Jmt. modt.

27 NOV. 2009

Justitsministeriet
Christina Toftegaard Nielsen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Med henvisning til ministeriets brev af 25. september 2009, skal jeg herved vende tilbage. Forsikring & Pension har forhørt sig hos de større retshjælpsforsikringselskaber og kan angive følgende mulige årsager til faldet i offentlig retshjælpsdækning:

Indfødningsvis kan oplyses, at forsikringselskaberne generelt modtager meget få ansøgninger om offentlig retshjælp. Forsikring & Pension har ikke nogen nærmere statistik over, hvor mange af disse anmodninger der imødekommes.

En årsag til faldet i offentlige udgifter kunne være indførelsen af bekendtgørelsens § 5, stk. 8, hvor følgende beskrives:

"Der kan ikke ydes tilskud til retshjælp, hvis det på forhånd er klart, at sagen ikke kan afsluttes inden for de beløbsmæssige rammer i § 6, stk. 1. Tilskud til retshjælp kan dog ydes, hvis advokaten under rådgivningen med rimelighed har skønnet, at sagen kunne afsluttes inden for rammerne".

På baggrund af denne bestemmelse, bør der ikke blive søgt om tilskud til sager, hvor det på forhånd er klart, at disse ikke kan afsluttes inden for de beløbsmæssige rammer i bekendtgørelsens § 6, stk. 1.

På den baggrund følger det i sagens natur, som en konsekvens af, at Bekendtgørelse om offentlig retshjælp relateres til sager, der forventes afsluttet indenfor de beløbsmæssige rammer i bekendtgørelsens § 6, stk. 1, mens retshjælpsforsikringens hovedbetingelse for dækning forudsætter, at der er opstået en tvist, moden til med rimelighed at blive indbragt for de civile retlige domstole eller voldgift.

Hertil kommer, at småsagsprocessen er indført i den mellemliggende periode. Også her opleves få sager, idet langt de fleste sager, efter oplysning fra Domstolsstyrelsen forliges.

Med venlig hilsen

Helle Sørensen
Gitte Danelund

Indreministeriet
Retsafdelingen

091

740-0345

Akt.nr. 8 8

Forsikring & Pension
Amaliegade 10
1256 København K
Tlf. 33 43 55 00
Fax 33 43 55 01
fp@forsikringogpension.dk
www.forsikringogpension.dk

Gitte Danelund
Konsulent, advokat
Dir. 33 43 55 21
gid@forsikringogpension.dk

Vores ref. G1D/hes
Sagsnr. UDV-2008-00042
DokID 262413
Dares ref. 2009-749-0467

Erhvervsorganisation
for forsikringselskaber
og pensionskasser

Jmt. modt.

10 NOV. 2009

Justitsministeriet
Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Åbningsstider:
mandag 13.00-16.00
tirsdag 16.00-19.00
onsdag 13.00-16.00
torsdag 13.00-16.00
fredag 10.00-13.00

Dato: 09. november 2009

J.nr. : SK
(Bedes oplyst ved henvendelse)
Ekspedition: mandag og onsdag 13-16

Vedr.: Sagsnr. 2009-740-0345

Ved brev af 25.09.09 forespurgte ministeriet om retshjælpens erfaringer med den gældende retshjælpsordning på trin 2 og 3.

Det er retshjælpens erfaring at ændringerne i tilskudsreglerne pr.01. januar 2007 har medført, at advokatbranchen i sin helhed i stigende grad vælger tilskudsordningen fra i de mindre sager, dvs. sager der er omfattet af småsagsprocessen. Begrundelsen er formentlig at det ikke er rentabelt for advokatbranchen at give hjælp under offentlig retshjælp uden udsigt til at sagen på sigt kan give en sædvanlig honorardækning, evt. med en fri proces dækning inkluderet.

Retshjælpen har forstået at antallet af advokatretshjælpsinstitutioner er i tilbagegang, hvilket formentlig er udtryk for samme tendens.

Det er derfor vor opfattelse at det faldende udgiftsniveau er udtryk for en ringere adgang for den mindrebemidlede borgers adgang til retshjælp ved advokat.

Det er retshjælpens opfattelse at rettens vejledning om småsager til borgeren på ingen måde kan eller skal erstatte en egentlig juridisk vejledning om sagens substans, der i det konkrete tilfælde giver mulighed for sagens gennemførelse med et positivt resultat for borgeren.

De bestående private retshjælpsinstitutioner har formentlig i nogen grad overtaget rådgivningen fra advokaterne, i hvert fald har Århus Retshjælp haft en stigning i antallet af henvendelser i perioden 01.01.09 – 30.10.09 på 20 %, som efter vor opfattelse dels afspejler krisen i samfundet, men også den manglende mulighed for advokathjælp.

De private retshjælpsinstitutioner må imidlertid hjælpe indenfor de begrænsede ressourcer de i dag modtager, hvorfor en udvidelse af rådgivningskapaciteten såvel på de eksisterende rådgivninger som en evt. udvidelse geografisk til dækning af alle retskredse, ikke kan ske indenfor den bestående tilskudsramme.

Justitsministeriet, Lovafdelingen 20. c⁹ Nr. 710 - 0345

Akt.nr. 7

Vester Allé 8
8000 Århus C

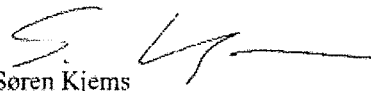
telefon: 86194700
telefax: 86208279

e-post: post@aarhusretshjaelp.dk
www.aarhusretshjaelp.dk

- 2 -

Retshjælpen må derfor konkludere at det er ændringerne pr. 01. januar 2007 kombineret med gennemførelse af småsagsprocessen, der har ændret adgangen til advokatrådgivning, hvorfor dette formentlig er en medvirkende årsag til at udgifterne til retshjælpsordningen er faldende.

Med venlig hilsen
ÅRHUS RETSHJÆLP

Søren Kjems
Kontorchef

Vester Allé 8
8000 Århus C

telefon: 86194700
telefax: 86208279

e-post: post@aarhusretshjaelp.dk
www.aarhusretshjaelp.dk

KØBENHAVNS
RETSHJÆLP

Jmt. modt.
29 OKT. 2009

JUSTITSMINISTERIET
Lovafdelingen
Procesretskontoret

J.nr. KCHKCH 40766

27. oktober 2009

Vedr. Deres journalnr. 2009-740-0345

Retshjælpen henviser til Justitsministeriets brev af 25. september 2009 om anvendelse af den gældende retshjælpsordning.

Retshjælpen har iagttaget en stigende søgning i forhold til tidligere år, herunder fortrinsvis på Trin 2 og 3. Som det fremgår af side 4-5 i vedlagte årsberetning for 2008, har der således været tale om en stigning i antallet af henvendelser på knap 14 % i forhold til det foregående år og også en forøget intensitet i sagsbehandlingen, jf. oplysningerne om antallet af afsendte breve.

I indeværende år er denne tendens fortsat med betydelig styrke, i det der er registreret en

Københavns Retshjælp
Storørgade 20, 1. sal
1355 København V

Telefon 33 11 06 78
Telefax 33 11 53 60

Internet www.retshjaelpen.dk
Girokonto 6 47 08 50

Åbningstider:
Mandag-torsdag
kl. 10.30-21.00

Fredag
kl. 10.30-20.00

Rådgivning begynder kl. 19.00

yænigere stigning på mere end 10 % i antallet af breve, der afsendes, og en lidt mindre stigning i antallet af henvendelser.

Personlig eller telefonisk henvendelse vedrørende denne sag kan kun ske på tirsdage.

Retshjælpen ser sig ikke i stand til at udtale sig om, hvorvidt denne stigning har nogen sammenhæng med de ændrede regler, eller beror på andre faktorer.

Retshjælpen vil dog pege på, at reglerne om småsagsproces har gjort det muligt for borgere at anlægge retssager direkte uden advokatbistand. Det er forudsat, at advokater i givet fald først medvirker ved hovedforhandlingen, men ikke ved rådgivning forud herfor. Man kan formentlig ikke se bort fra muligheden for, at også dette forhold kan spille ind.

Retshjælpen er naturligvis gerne til rådighed for yderligere oplysninger og drøftelser.

Venlig hilsen

København Retshjælp

Henrik Bitsch

Kontorchef

Side 1

Justitsministeriet, Lovafdelingen 20 09 Nr. 740 - 0345

Akt.nr. 6